

Pressmeddelandet 24/4/2026

Fritt att publiceras

Tidskistan på en historisk resa till Tornedalens förskolor

Tornionlaakson museo – Tornedalens museum tar i bruk en ny metod för att nå flera barn i Tornedalen genom förskoleutbildning, både i Finland och i Sverige.

Tidskistan är namnet av ett kringresande minimumuseum som är nyss skapad för användning i förskolor. Det består av museipedagogiks innehåll som har samlats i en gammal brudkista samt en barnbok som berättar om livet för två barn i Tornedalen i början av 1800-talet.

Genom berättelserna och de aktiviteter som finns i kistan får barnen bekanta sig bland annat med fjällboskap och sommarbetesträdion, håvfiske och även gamla myter, utan att glömma vardagen på en bondgård.

Tidskistan innehåller material på finska, svenska och meänkieli och kommer fortsättningsvis att vara gratis att boka för förskolor, förskoleklass och de ungre barn i grundskolor längs hela Torne älv och Muonio älv. I Sverige kan kistan även bokas av andra förvaltningsområden för meänkieli.

Konceptet för Tidskistan skapades av museipedagog **Joni Karjalainen**, som också fungerade som projektproducent. "Idén om en kista som kan cirkulera mellan skolor och förskolor väcktes för ett par år sedan, när det blev tydligt för mig att det är svårt för många barn, även inom Torneå, att besöka museet," berättar museipedagog Joni Karjalainen. "Jag tog fram konceptet kring kistans teman och verksamhetsidé. Med tur fick vi en professionell dramapedagog, **Elina Kannelsuvanto**, först som visstidsanställd och senare som fast anställd, för att förverkliga kistans innehåll."

Elina, som har skapat textilkonst till kistan och sammanställt de deltagarbaserade aktiviteterna, beskriver sitt arbete så här "Mitt mål har varit att varje föremål, varje bild och varje material ska bidra till upplevelsebaserat och kulturellt mervärde för deltagarnas användarupplevelse."

Tornedalen är utmanande som region med sina glesa befolkning och långa avstånd, och sträcker sig från havet längs Torne och Muonio älvdalar nästan ända till Norge. Av de många språk som talas i området har kistan valts att produceras på finska, svenska och meänkieli. Projektet är delvist finskt regionalt ansvarsmuseiarbete och delvist kulturpåverkansarbete av världens enda gränsöverskridande museum.

Museets egen barnbok som grund för Tidskistan

Helheten innehåller även barnboken *Antti och Britta på den historiska Älven*, skriven av **Elina Kannelsuvanto** och illustrerad av konstnären **Juho Nevalainen**.

Episodromanen på finska, svenska och meänkieli fungerar som utgångspunkt för arbetet med Tidskistan. Alla texter finns även i lättlästa versioner. Översättningarna av **Hannele Kenttä** till svenska och meänkieli har möjliggjorts med stöd av Tornedalsrådet i form av ett stipendium.

"Boken följer livet för två barn som bor längs älven i Tornedalen i början av 1800-talet. Det finns fem olika teman: forsifiske, sommarbetesträdioner, nordliga marknader, fångst- och jaktkultur samt vardagslivet

förr,” beskriver **Elina Kannelsuvanto**. “Varje kapitel innehåller temabundna, engagerande aktiviteter i enlighet med dramapedagogiska principer – såsom traditionslekar, sånglekar och till och med recept samt målarbilder med anknytning till temat.” Boken är också designad att fungera som ett självständigt verk, fristående från själva Tidskistan, vilket gör att berättelserna och det immateriella kulturarvet kan nå så många barn som möjligt.

Som grund för berättelserna har bland annat använts Samuli Paulaharjus skildringar av livet i norr, liksom material från museets tidigare tillfälliga utställningar, såsom Snöhvit, Punakorva, Fjellblom. “För tillfället finns boken i Tidskistan i en separat pärm, men planen är att ge ut den via ett förlag på tre språk,” berättar **Elina Kannelsuvanto**. “Samarbetet kring utgivningen är redan långt framskridet och de preliminära versionerna ser mycket lovande ut!”

För Tidskistan har **Elina Kannelsuvanto** även utvecklat museets eget kortspel Nordens djur, som finns redan att köpa i museibutiken. Spelet introducerar spelarna till de djurillustrationer från femtonhundralet av Olaus Magnus i verket Historia om de nordiska folken. Med kortleken kan man spela både som memoryspel och ett jägarspel. Designen är även här gjord av **Juho Nevalainen**.

Bilder:

Bild 1. Kuva_Bild 1. Arkku päiväkodilla_Kistan i förskolan, TLM

Bildtext: Tidskistan på besök vid Pilke Huvikumpu förskola i Torneå

Bildkredit: Tornedalens museum – Tornionlaakson museo

Bild 2. Kuva_Bild 2. Kalaleikki_Fiskspel, TLM

Bildtext: I fiskeleken får barnen fiska lokala fiskarter med magnetspö

Bildkredit: Tornedalens museum – Tornionlaakson museo

Bild 3. Kuva_Bild 3. Metsästystarina_Jaktberättelsen, TLM

Bildtext: Barn från Pilke Huvikumpu samlade för att lyssna på en berättelse om jakt och fångst i äldre tider

Bildkredit: Tornedalens museum – Tornionlaakson museo

Mer information och kontakt:

Museipedagog Joni Karjalainen, Tornionlaakson museo – Tornedalens museum, +358 40 631 8339,
joni.karjalainen@tornio.fi

Museiassistent Elina Kannelsuvanto, Tornionlaakson museo – Tornedalens museum, +358 50 597 1559,
elina.kannelsuvanto@tornio.fi